

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnica ne odziva.

Večabakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nov.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nov.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v poltu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglašit. se računajo po pogodbi.

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepriljubljeni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravnica. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Garzanti št. 12. Upravnica, in sprejemanje inzeratov v ulici Molin placu št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lesnik ksenoraj lista „Edinost“

Nacionalna tiskarna konsorcija lista „Edinost“, v Trst

Hrvatska politika.

IV.

Tudi na Hrvatskem poseja zapadni in tuji politični vpliv dalje in dalje. Nemški, madžarski in italijanski življenjski se zajedva v hrvatske zemlje in odjemlje jim tudi naravne zaklade in biserje. Židovstvo, kakor blizu povsodi na slovenskih zemljah, spremlja kakor nevaren pomočnik tuje življenjske, razjeda gospodarsko in, kolikor more, tudi drugovratno življenje slovenskih narodov! A v tem ko med drugimi narodi Židovstvo poplavlja, nekatere politične odstotke v poravnanje drugačnih škod, pa uničuje in slabi tudi politično slovenske, v prvi vrsti šibke narode. Taka usoda čaka tudi dalmatinsko slovensko naseljenje, čim bolj se bodo odpirale, oziroma zidale nove poti, in čim bolj bo tuji svet spoznaval tudi podzemeljsko vrednost nekaterih krajev Dalmacije. Tujstvo se bo širilo in odjemalo smetano zemlje, domačin se bo pa tudi nadalje potil za tujstvo.

Začetek je že napravljen tudi v Dalmaciji. Tuja reklama je že začela bobnati, da vabi gostov v dalmatinske kraje.

V Bosni in Hercegovini se sistematično širita nemščina in nemški vpliv; ta vpliv prodere s povečano silo tudi v Dalmacijo, čim bolj se Dalmacija zveže po železnica z Bosno in Hercegovino. Slovanom na ljubo se te železnice ne zidajo, ne tu, ne tam: to vedo, ali bi vsaj morali že davno vedeti tudi Hrvati.

Sedaj so v Dalmaciji dobili že tudi nemškega namestnika! In tako pojde dalje in dalje, in hrvatski državni poslanci bodo imeli vedno več prilik za pritožbe zastran nemškega stroja uprave. A taka uprava se čerane jednako tudi Srbom, kjer koli žive skupaj in v soseskah po deželah, ki po državnem pravu pripadajo Hrvateki.

Nasprotstvo med Hrvati in Srbiji omogočilo današnje postopanje nasprotnih političnih činiteljev proti obema narodnostima!

Hrvatje so iz zgolj nasprotstva proti Srbom slabili celo sami sebe tudi v kulturnem pogledu.

Če kje, ni bilo potreba med Hrvati in Srbij dvojnih prosvetnih literatur! Ta prika-

zen ostane v zgodovini teh narodnostij velik madež, ker je na škodo razvoju skupnostij tega prekrasnega oddelka na slovenskem jugu.

S slovenskega stališča pa so Hrvati več izgubili ali zapravili nego Srbi. Hrvatje so celo cirilico zamemarili, saj je vendar ona jeden glavnih znakov ločitve zapadne od slovenske ali grško-vostočne kulture! In v obče mejnik, preko katerega si zapad ne upa skoditi neposredno.

Kako po godu je Kallay jevi upravi taka abecedna, oziroma protizbučna politika Hrvatov, za to vidimo značilen dokaz v tem, da je znani belestrični list »Nada«, ki izhaja v Sarajevu na vladne stroške, leto s prekratil svoje izdaje v cirilici, katero je izhajalo od začetka do letos poleg izdaja v latinici. Uredništvo je naznanilo tiskano črno na belem, da se je zgodilo to radi tega, ker je bilo premalo naročnikov, ki so zahtevali tisk v cirilico. Takih naročnikov menda ni bilo nad dvajset! Ali bi se moglo kaj takega dogajati, ako bi se ne delovalo sistematično na oslavljenje cirilice?! In o tem so hrvatski politiki na strani bosanske uprave!

V tem, ko dragi »planinski Hrvatje« vedno gore za to, da bi se priučili cirilici in se v obče s kulturnimi sunanji znaki približevali večini Slovanov, prezirajo Hrvatje tako stremljenje! Za te poslednje pa je tradicija in svoboda za rabljenje cirilice prava igrača, v tem ko dela »planinskim Hrvatom« in ostalim bolj severnim zapadnim Slovanom velike težave, posebno s tem, da ni prilike za učenje cirilice v šoli.

Madžarski ekspanzivnost mora biti pač všeč to, da Hrvatje ne rabijo cirilice! Toliko laže jim dokazujejo, da tudi preprosti hrvatski narod more utepano madžarsčino čitati po zidovih in drugod. Iz istega vzroka se morejo tudi Vsenemci radovati, da Hrvatje zametajo cirilico, da si vsaj doslej spoštujejo glagolico, kjer je ista še v cerkveni porabi. Za Vsenemce je ugodna hrvatska latinica tudi radi tega, ker bi hrvatska raba utegnila vplivati na Slovence, »planinske Hrvate«. No, pa vrtno se zopet k neposredni politiki.

Ypsilon.

veliko napetostjo, da divjačina naleti na sprednjo prežajočo linijo. Grofov viši lovec je dva- trikrat najponižnejše prosil gospode lovec, naj streljajo le na srnjake, ker grof hoče hraniti srne radi hitrejšega razplojanja. Grof Armano je še posebno opozoril gospode svoje družbe, naj bodo oprezní, ter jim je povedal na kratko, kako je ločiti srnjaka od srne. Oaobito jim je naglaševal, da je srnjak vedno zadnji, ako srne gredo ali tekó v krdelih.

Kmalu potem, ko se je začela gonja, se je čul prvi strel na desnem krilu lovake linije, a za tem takoj drugi. Za tema je palo še nekoliko strelcov, a v isti hip sta priletela ena srna in en srnjak na drugo stran grebena. Na tem krilu je stalo nekaj zagrebških tako imenovanih »nedeljskih lovec«, katere je grofov viši lovec postavil na ono mesto le radi tega, ker je mislil, da je to mesto za njih najpripravnije. No, takrat se je izkušeneo prevaril. Pravi lovec, ki so videli ta nevarni, so se jako jezili na te nevedne. Nekdo med pravimi loveci jim je celo salučal v obraz, da spadajo med gonjače, ne pa med lovec!

No, na levem krilu, na katerem so stali zagorski lovec, se je kmalu zasmejala srna. Med Melito in grofom Jankom so priletale

Italijanska zavijanja na Dunaju in resnica v Primorju.

VIII.

Dr. Matej Bartoli pa se je v svojem govoru dne 22. maja v parlamentu na Dunaju — govoru, polnem nezmislivosti, nerazumnosti, tendencioznosti in anakronizmov — na nekem mestu zaletel v smeri, da se je zdelo kakor da je mož — resen in razsoden politik.

Poslušajte torej, da vam na kratko povemo, kaj je dr. Matej Bartoli v svojem govoru mej toliko nezmislivosti povedal tudi — pametnega. Da, povedal je tudi nekaj prav pametnega, nekaj takega, s čemer mi Slovani soglašamo popolnoma. Ali čudno, značilno in ob enem krvava ironija je to, da se naši Italijani, če se hočejo kazati pametne politike, morajo postavljati na stran Slovanov, da morajo vsprejemati slovenski program, kadar hočejo vsvarjati garancije za obstanek svoje narodne individualnosti.

Morda glavna vez, spajajoča nenemške narodnosti v državi, je odpor proti aspiraciji vseh nemških strank — vseh, da si so ene stranke bolj odkrite, druge pa bolj diplomatske — po uzakonjenju nemškega državnega jezika. Vsi vemo, da bi tako uzakonjenje pomenjalo degradacijo vseh Nemceev v državljane II. vrste in nam porušilo glavno šanso v našem boju proti grozeči germanizaciji.

Temu odporu Slovanov proti označeni aspiraciji Nemceev se je pridružil v imenu Italijanov tudi dr. [Matej Bartoli!]

»Mi Italijani — je rekel — smo že večkrat precizirali svoje stališče glede na to vprašanje, in gotovo ne bo nikdo pričakoval, da bimi pritrdili predlogu dra. Bareutherja in tovarišev, ako bi bilo sploh kaj možno, da ta predlog pride v raspravo. Ker pa take verjetnosti ni, se nočem dalje muditi pri tem. Le eno stvar bi si dovolil poudariti: Mi Italijani nočemo nobene druge narodnosti motiti v nje pravicah in na nje zemlji; mi spoštujemo vseh in ne namerujemo mečati se v stvari, ki nas ne zanimajo; vsakdo naj si v svoji hiši uredi kakor najbolje misli in naj kakor ve in zna izvojuje svoje boje s sosedi. Mi imamo eno samo zahtevo: da se nas pušča živeti v miru v naših zemljah.«

kakor blisk tri srne, dve mladi in ena stara, in en srnjak, ki je bil zadnji tudi v tej smrti nevarnosti. Melita, zagledavša v svojej bližini celo čredo plemenite divjačine, je bila vsa zmedena. Bila je še le začetnica v lovu, in ni bila sposobna brzdati velike nemirnosti, ki se polasča lovec, čim je divjačina prišla v njih bližino. Njena lahka lankasterka je počila in ena mlada srna, zadeta srečno v glavo, se je xrušila na tla.

»Nogovico plesti, a ne lov!« je zamrmral grof Janko jezno, najbližji komtesin asned. Isti hip je pomeril s svojo poskušeno puško, strel je počil in pogodil srnjaka v sprednje stegno. Žival je padla na zemljo in žalostno zastokala, kakor da bi zajokala. Potem se je poskušala vzdigniti, ali isti hip jo je smrtno zadel drugi strel iz grofove puške.

Na vsej liniji se je ališalo sedaj pokanje. Med preplašeno divjačino je bil tudi star, prekrasen lisjak, uprav redek eksemplar. Ta stari prometec je pritekel najprej k gospej glavariči, ali namesto da bi bila sprožila svojo puško, se je prestrašila tako, da je začela kričati na ves glas: »Lisica! lisica! Lisjak je mahnil oprezno in počasi na nasprotno stran proti mestu, kjer je bil na preči grof Armano, ki je čakal pripogojen za

»In do te zahteve imamo vso pravico, specialno še proti Nemcem, kateri toliko mej nami v Primorju, kolikor v Trentinu ne tvorijo naroda, ampak le male kolonije; da, male, brez minulosti in bodočnosti!«

Tu smo videli torej g. dra Mateja Bartolija popolnoma na svoji strani. Kar je je rekel on, pravimo tudi mi: Nemec je pri nas le gost in nima pravice avtohtonnega prebivalstva. Ali ta gost ima vendar velike aspiracije, za katere deluje sistematično in z obudovanjem vredno doslednostjo. Te nemške aspiracije na naših zemljah so element vznemirjenja in nevarnosti za vse avtohtonno prebivalstvo: za Slované in Italijane! Čim pa Italijani skupno se Slovani odklanjajo nemško zahtevo po nemškem državnem jeziku, čim Nemcem v Primorju ne priznavajo pravice avtohtonnega prebivalstva, a vidijo vendar slehernega dne pojave v nemškem taboru, ki jih opozarjajo, da je nemštvo naš trgovinski emporij ob Adriji pritegnilo v sfero svojih interesov, da Nemštvo naš Trst reklamira zase, in čim Italijani vedo, da so sami prešibki, da bi mogli odbiti te nemške aspiracije, ter da jih morejo odbiti le v zavezništvu se Slovani — potem jih vprašamo: kje jim je ostala resnost, kje razsodnost, ko jih vidimo, kako se neprestano vežejo z istimi Nemci in proti Slovanom?!

Je-li so resni taki politiki, ki vidijo nevarnost in jo sami povapešujejo. Seveda pravi dr. Bartoli, da Nemštvo v naših krajih nima bodočnosti, da torej Italijanom ni nevarno. Ali imajo Italijani res obvezo čez oči, da ne vidijo, kar se godi okoli njih? Potem pa jim ni pomoči, ker so vse, samo resni politiki ne. Italijani naj le Boga zahvalijo, da so Slovani treznejši in resnejši računarji, da ne padajo v greh in slepoto Italijanov, ki se iz gole strasti in mrznje proti Slovanom vežejo z Nemci in odpirajo s tem zatvornice nemški poplavi.

Se svojim zavezništvom z Nemci pričajo Italijani, da nimajo nikakega kriterija za presojanje dogodkov v sedanjosti in nikakega pogleda v bodočnost.

To spričevalo je dal Italijanom dr. Matej Bartoli še posebno v svojem govoru. Stavil je namreč zahtevo, s katero je dokazal, da so Italijani izgubili (ali pa je niso nikdar imeli)

staro veliko bukvo ter ga ugonobil s prvim sigurnim strelom.

Prva gonja je kmalu končala, in akoro je imela pričeiti druga. Lovec so obrnili le fronto in so šli na zapadni greben pod sv. Jakobom, nad globoko dolino, odkjer je morala nova gonja prepotiti divjačino. V tej drugej gonji so lovci že mirnejše streljali. Razun zajcev in srn je palo tudi mnogo jerebic. Lastnik lova je bil še precej zadovoljen z vspehom. Srne in zajci, a osobito prve, katere so se v grofovem lovišču mirno plodile, so plačale danes velike stroške svojemu gospodarju. Palo je več srnjakov, do dvajset zajcev, jerebic, a tudi dve mladi srni, kateri so ubili lovec-začetniki.

Gozdarji so pobrali plen ter ga začeli nositi na kolcih in drogih do Kraljičjega studenca, kamor so krenili tudi lovci, ker tam jih je čakal zajutr, prirejen po domačem običaju: papreni, z vinom napravljeni guljaš in pecivo, katero sta spekla dva mestna izkušena peka. Razun tega je bilo tudi finih stvari, kakor izvrstne westfalske gajati, mrzle pečenke, sardina in drugih finih delikates; no, lovec so, ne izvzemši gospej, takrat dajali prednost govejim pečenkam.

(Pride še.)

PODLISTEK.

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomić; prevedel Radi.

Prvi del.

III.

Grofov viši lovec je določil vsakemu svoje mesto. Gospe je namestil tako, da je prišel ob vsako po jeden izkušeni lovec. Na to je pregledal še enkrat dolgo vrsto lovec in je dal z rogom znak, da pričinja lov. Spodej v dolini kakor da so komaj pričakovali ta glas, ker takoj je začela jako bučna gonja. Vsa gora je odmevala od njih vpitja. Eni so kričali iz vsega grla znani »haj, haj!«, drugi so tolkli z debelimi gorjačami po grmovju, tretji zopet ropotali, a v vse to se je mešalo cviljenje in lajanje psov, ki so, gnani po svojem nagonu, pričeli svoj lovski posel. Videlo se je, kako preplašene ptice leté na varnejša mesta, kjer jim ne preti nevarnost. Na čistih grebenih se je moglo opaziti, kako leté z brda in z največjo brzino preplašeni zajci in srne posamične, ali pa v krdelih, a za njimi lajajoči psi. V lovski vrsti je zavlada največi nemir. Vsi so pričakovali s

vsako merilo za to, kar je možno, in kar ni možno. Se svojo zahtevo je dr. Bartoli kompromitiral in osmešil laško politiko notri do korenike. Prosim Vas: komaj je izrekel v imenu Italijanov svoj protest proti vsakemu privilegiju nemškemu jeziku v prilog in še je zahteval od vlade, naj izdela načrt zakonov, s katerim se italijanski jezik določi kakor edini razpravnijezik na vseh sodiščih v območju višega deželnega sodišča v Trstu — je zahteval nečuten privilegij za italijanski jezik, ki naj bi bil edini razpravnij jezik tudi v Cerknem, Boveu, Tolminu, Kanalu, Gorici, Ajdovščini, Komnu, Sežani, Podgradu itd.

Od ene strani kričati proti privilegiju, z druge strani in v isti hip pa zahtevati privilegij — kako naj imenujemo to? Imamo li posla z resnimi ljudmi?! Italijani naj se torej ne čudijo, da so tudi med ljudmi, ki jim odločno dobro hočejo, kakor politiki prišli na glas, kakoršnjega — zaslužijo!

Na dejstvu, da je dr. Bartoli v isti hip, ko je odločno odklanjal zahtevo Nemcev, postavil slično zahtevo v prilog Italijanov, vidimo, kako je res, kar smo rekli včeraj: s koliko drznosti in malo resnosti in doslednosti opravljajo svoj posel gospoda italijanski poslanci iz Primorja!!

Politični pregled.

V Trstu, 19. junija 1902.

Državni zbor. (Zbornica poslancev.) — Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.

Zbornica je po kratki razpravi vsprejela razširjenje zakona o dolžnosti jamčenja tudi na cestne železnice z motorji ter je na pripočilo posl. Schalka samega dovolila, da se sme proti njemu sodnijsko postopati v zadevi Wolf-Schalk.

Ob zaključku se je ministerski predsednik odgovarjal na interpelacijo poslanca Klofača in je izjavil, da na govoru grofa Bülowa ni mogel opaziti nikake propagande, valed česar ni treba, da bi se dalje bavil s tem govorom. Nasproti temu pa da mora najostreje obsojati od gotovih strani prihajajočo agitacijo, čije tendencije je označil že pred kratkim in jednaki priliki. (Živahni protesti od strani čeških radikalcev in pohvala na levici).

Ministerski predsednik in ministri baron Spens-Beoden, dr. pl. Wittek in baron Giovanelli so na to odgovarjali na dolgo vrsto interpelacij. Zbornica je potem vsprejela predlog posl. dr. Barentherja, ki pozivlja ustavni odsek, naj 14 dni po zopetnem otvorjenju zasedanja sporoči o izročeni mu predlogih glede odprave § 14. osnovnega zakona. Posl. Elderseh je v nekem vprašanju do predsednika urgiral predložitev zakona o popolnem nedeljskem počitku v trgovini, kakor tudi predložitev uradnega poročila o preiskavi gledé katastrofa v Jupitrovem rovu. Posl. Berger je izjavil, da vzdržuje svoje obdolitve o podunavski paroplovni družbi ter da stopi pred zbornico s konkretnimi podatki. Predlog posl. Klofača, naj bi se takoj otvorila razprava o odgovoru ministerskega predsednika na interpelacijo glede govora grofa Bülowa, bil je odklonjen.

Predsednik grof Vetter je povdarjal v svojem zaključnem govoru, da je po večletni nedelavnosti letos zbornica vendar rešila proračun, kakor tudi več zakonov, ki bodo koristili splošnemu blagostanju, posebej pa revnejšim slojem, in je izrazil svoje prepričanje, da bodo avstrijski narodi svojim poslancem hvaležni, da so se zopet povrnil na polje parlamentarnega delovanja. Želé poslanecem prijetne poletne počitnice, je predsednik zaključil sejo.

Poljako »Kolo« in položaj. Zasedanje državnega zbora je odloženo. Pred razstankom poslancev je poljako »kolo« priredilo banket na čast gališkemu ministru-rojaku dru. Pientaku in aselniku kola, vit. Jaworskemu. Iz govorov je razvidno, da so gospodje čutili potrebo nekoliko obrambe pred očitani, ki jim prihajajo iz dežele same in izlasti iz časopisja radi njihovega mlačnega vedenja ozirom na govor cesarja Viljelma v Marienburgu. (Kakor izgled naj navedemo tu, kar piše n. pr. »Nowa Reforma«, ki imenuje izjavo Jaworskega v delegaciji ozirom na rečeni govor naravnost banalno. Ako bi bil g. Jaworski — pravi »Reforma« — molčal, bi bil storil bolje uslugi Poljakom. Umevno da je sicer, da poljski klub ni mo-

gel nastopiti v takem tonu kakor poslanec Klofač, ali v formalnem pogledu je bila klubu pravica in dolžnost, vprašati ministerskega predsednika, s kako pravico je nemški cesar pozival vse Nemce, torej tudi avstrijske, naj stopijo v bojne vrste proti Poljakom? Poljski klub da je jednostavno zaznamil narodne interese, ko je molčal na marienburško provokacijo. Tega mu Poljska ne odpusti nikdar!)

Verjetno je, da taka očitanja pečejo g. diplomate v poljakem »kolu« in umevno je, da so čutili potrebo, dati jeden drugemu spričevalo dobrega vedenja. Grof Dzieduszycki je opravičeval viteza Jaworskkega s povdarjanjem, da je položaj težak. Gospod vitez Jaworski je kvitiral to s povdarjanjem, da kolo ostane složno. Vitez Garapiš je slavil ministra Pientaka, ker se je vedno kazal solidarnega s klubom. V zahvalo za to je minister pritrdil, kakor »poznavalec razmer«, da je položaj res sila težaven, radi česar je prosil člene »kola«, naj ne pozabijo na staro načelo: unitas in caritas (složnost in potrpečljivost).

Glavno karto pa je vrgel grof Dzieduszycki na mizo proti omenjenim očitanjem, zatrdivši, da se »kolo« zaveda svoje dolžnosti proti deželi in narodu. »Kolo« da bo vsikdar v polni meri spolnjevalo te dolžnosti. Vsikdar da bo imelo poguma za nastopanje proti težavam navzgoraj, kolikor proti agitaciji od zdolaj. Tudi ta govor je zaključil s poklonom Jaworskemu.

No, fakt ostaje vendar, da vzlie vsemu temu pogumu pri šampanjou »kolo« ni primerno reagiralo na nečuten bojni klic Viljelmov in da je ta zamuda napravila po deželi najmučnejši utis na vse narodno in neodvisno misleče kroge.

Is deželo svobode in pravičnosti. Madjari so viteški narod in njihov dom je dom svobode. Tako vsaj se bahajo pred vsem svetom v — besedah. Praksa govori seveda malce drugače. Na Madjarskem uživa res vsakdo neomejeno svobodo, ako brezpogojno prireja madjarskemu šovinizmu. Na Madjarskem je svoboden vsakdo, da dela, kar hoče, ali prav vse, kar hoče; le to jedino malenkost zahtevajo od vsakogar, da ne stori ničesar in ne govori ničesar, kar bi moglo križati poti madjarskega — nasilja. — Le na to stran je omejena svoboda na Madjarskem.

Ali ni lepa svoboda to, ako sme vsakdo svobodno govoriti in pisati, kar — hočejo drugi!

Tu moremo danes zabeležiti dva slučaja, ki priča o svobodi na Madjarskem. Ograki minister nauka je odredil n. pr. preiskavo proti uredniku slovaškega lista »Ludove Noviny« radi groznega zločina, storjenega s tem, da se je v nekem članku izrazil proti učenju madjarskega jezika. Hočete-li več svobode v izražanju svojega menenja?

Urednik nekega nemškega lista v Szegedinu pa je ujel lepih 6 mesecev ječe, ker je pozival Nemce, naj čuvajo svoj jezik in svojo narodnost!!

Tako svobodo uživajo nemadjarke narodnosti na Ogrskem in Madjari so — vitelški narod!!

Tržaške vesti.

Na adresu socialistev je napisal zagrebški »Obzor« nastopac dobrohotne besede:

»Ako se delavstvo zbira, da čuva in brani svoje interese, ne sme mu tega nikdo braniti, niti zameriti. To ni le njega pravo, ampak tudi dolžnost. Ali, ako se delavstvo vidi ga proti obče narodnim kulturnim družtvom in ako izživlja spopade z ostalo narodno družbo tudi tedaj, ko ni povoda za to, in je s tem jako slabo ustrezno njegovim stanovskim interesom, dočim bo njegovo vedenje izivalo le nejevoljo tudi v onem delu meščanstva, ki se sicer mnogim zahtevam delavstva ne protivi: potem je to isto tako žalostno, kakor nepolitično! Tudi delavstvo se ne sme izolirati od ostalih narodnih slojev, izlasti pri nas ne, ker delavski stan sam na sebi nitako močan, da bi mogel nasprotovati vsaj ostali družbi. Dosedaj smo čuli prigovorov, o pravičnihih prigovorov, da se je delavski stan bagateliziral in da je bil radi nekkih gotovih nazorov izključen iz narodne družbe. A glej, sedaj se izolira en del delavstva samega od ostale narodne družbe, ko se dviga proti družbi v. Cirila in Metodija, v kateri moreti samo slepa mrčaja in strast videti povsopnevateljico »klerikalizma«.

Tako postopanje ne le da ne kaže politične zrelosti, ampak je očiten znak strankarske zasukanosti in nepatrijotizma. Doslej smo se zbirali okoli družbe sv. Cirila in Metodija vsi brez razlike strank, kakor okolo središča, ki nam je vsem jednako milo in sveto, a tako hočemo, ako Bog da, delati tudi v prihodnje, uverjeni, da bo delavstvo — pa tudi ono socijalne demokracije odbivalo take napade na družbo, ki dela za našo bratstvo ravno najnižih slojev naroda, malega našega človeka v Istri.«

Kaj naj bi pridodali tem izvajanjem? Mi res ne bi vedeli. Naj zabeležimo le, da to, kar izvaja »Obzor«, trdimo tudi mi vedno. Naj bodo stranke med nami! To ni noveča. Tudi delavstvo naj ima svojo posebno organizacijo v obrambo svojih interesov, ali vsi se kažimo politično zrele s tem, da bomo skupno na braniku, ko treba braniti skupne stvari!! Kdor je blage volje, naj razmislija!

In zopet šole! V naši državi imamo zakone. Vsi znamo, da zakone moramo izpolnjevati, ker drugače bi nas utaknili v luknjo. Jeden takih zakonov je tudi tisti, ki pravi, da vsak otrok mora hoditi v šolo, ko je prestopil šesto leto. Človek bi torej mislil, da je tudi zadosti potrebnih šol, ako je že tak zakon.

In vendar moramo gledati mi, kako nam pode otroke, kako morajo isti beračiti od jednega šolskega praga do drugega, ako hočemo izpolniti zakon in hočemo zraven tega izpolniti tudi svojo narodno in očetovsko dolžnost.

Zakoni so torej tu. Mi jih moramo izpolnjevati, a kdor jih ne izpolnjuje so — oblasti. Tudi slovenski otrok je po zakonu prisiljen hoditi v šolo, a v Trstu nima šol!

V Trstu je pač šol, a iste so za Nemce in Lahe. Saj ga v naši državi ni zakona, ki bi velel, da slovenski otrok mora v nemške ali laške šole!

Ko je zakon zagledal beli dan, ko so izvedeli v Trstu, da mora otrok v gotovi dobi v šolo, ustanovili so hitro laška gospoda za Lahe laških šol in tako so zadostili zakonu. Ker je naša država izvedela, da bi se morda našel v Trstu tudi kak Nemec (pa naj bo doma tudi od gori iz nemškega »rajha«, odzvala se je hitro zakonu in danes imajo nemški otroci na razpolago 45 nemških oddelkov.

Kedo je pa kaj storil za slovenske otroke v Trstu? Koliko šol so jim ustanovili, da bi mogli tudi slovenski otroci izpolnjevati zakon?!

Človek bi moral misliti, da slovenski otroci v Trstu niso podrejeni zakonu, ker jim tu niso ustanovili nobene šole. Morda je torej ta misel prava? Morda slovenskemu otroku tržaškemu ne treba v šolo?! Morda si moramo le tako tolmačiti dejstvo, da nam ne dajo šol! Če je to res, potem so slovenski otroci izključeni od pouka na šolah, potem je tisti, ki je ustvaril zakon, izrecno rekel, da slovenski otroci niso primorani hoditi v šolo! — Oni naj ne bodo deležni šole!

Kje je tak zakon? Pokažite nam ga, da ga ponesemo pred sodni stol vsega človeštva!

Če nimate takega zakona, pokažite nam pa drugega, ki morda veli, da za slovenske otroke niste dolžni ustanoviti slovenskih šol! Tudi takega zakona nimate.

Zakaj ne ustanovite torej slovenskim otrokom slovenskih šol, zakaj delate proti zakonu? Kdor se je pregrešil proti zakonu, tega kaznujejo, ga zaprejo, ga eventuelno tudi — obesijo! Tudi vi pridite pred stol sodbe in kaznovani boste!

Slovanstvo! Ti, ki si po božji previdnosti poklicano, da stopiš na čelo človeški civilizaciji, kakor je nekda prednjačil potapljačji se Roman, kakor ima sedaj vjeti v roku nizdolu nagibajoči se German, čuj Slovanstvo, ti ki si poklicano, da sprovedeš človeštvo na višek popolnosti: mari ne vidiš še tvojih trpeših tržaških sinov?!

Kaj še se ne zganeš? Ali ne misliš zahtevati, naj se v Trstu izvršujejo — zakoni?!

Arma nazionale. Včeraj smo v notici »Kaj je na stvari?« sporočili, da se čiri po mestu govorica o nekem nasilju v mestni plinarni, ter da je žrtve tega nasilja umrla v mestni bolnišnici. Danes pa je došel v naše uredništvo očitica, ki je ovrgel govorico o smrti žrtve, pač pa nam je potrdil oziroma

popolnil vse ostalo, o čemer smo včeraj poročali. Po pripovedovanju očitice se je namreč vsa stvar dogodila tako le: Dva domača delavca sta nekoliko dobre volje šla po cesti mimo mestne plinarne, a jeden izmed njiju se je nekoliko opotekel in zadel v nekega laškega delavca, ki je v službi v plinarni. Slednji je zašel upiti nad domačinom, a ta mu je rekel, naj mu oprost, ker da je nehote zadel vanj. Laški podanik je na to šel v plinarno, kjer je zapazil svojega očeta in ga pozval, naj gre z njim na cesto. Oče in sin sta si na to nabrala kamenja (»arma nazionale«, kaj ne g. Hortis?) in ga začela metati na domačina, ki je še vedno prosil, naj ga puste na miru, ker ni imel nikakega slabega namena. Laška junaka pa se nista prav nič zmenila za to, temveč sta še nadalje kamenjala reveža in ga slednjič začela nabijati po glavi ter ga vrgla na tla. Ranjenca so potem odnesli na bližnjo zdravniško postajo in od tam v bolnišnico. To hudodelstvo je videlo kakih 8 prič, a slavni policiji se menda ni zdelo vredno, da bi ta dogodek natančneje preiskala in da bi preskrbela za to, da bi se krivci primerno kaznovali. Smo pač v Trstu! Ako bi se kakemu laškemu potepuhu skrivil tu pri nas le eden las, vsa diplomacija bi bila po koncu!

Laški podaniki pa smejo tu kar meni nič tebi nič pobijati domačine. Do kedaj bodo vladale te razmere? prosimo, povejte nam, do kedaj?! Ali se hoče tudi pri nas dovesti do sličnih dogodkov, kakor so se pred leti vršili v Aiguesmortes?

Štrajki. Današnji »Sole«, ki — čeprav ne pripada ortodoksnim socijalistični stranki — vendar piše odločno v socijalističnem smislu in proti kapitalizmu ter mu nihče ne more prigovarjati, da ne zastopa delavskih interesov, prinaša na uvodnem mestu o štrajkih jako trezno pisan članek, iz katerega hočemo posneti nekoliko misli.

V nekdanjih časih so se zatirane mase s pomočjo faktičnih ustaj, z revolucijami upirale svojim zatiralcem in izkoriščevalcem. A taki upori večinoma niso imeli zaželjenih vspehov, ker so zatiralci, dasiravno maloštevilni, imeli izvrstna sredstva na razpolago, s katerimi so se bojevali proti masam in so navadno tudi premagali iste.

Pozneje, ko se je razvila industrija in so na mesto nekdanjih vsemogočnih velikašev nastopili kapitalisti, ki so na račun delavstva počeli pomnoževati svoje kapitale, našlo je delavstvo mnogo strahovitejše orožje nasproti kapitalu: in to so štrajki. Dokler kapitalisti niso bili pripravljeni na to sredstvo, so bili štrajki v rokah delavstva skoraj nepremagljivo sredstvo, ali slednjič so kapitalisti orjaškim štrajkom postavili nasproti svoje zveze, takoimenovane »truste« in »kartele«. Vsled teh »trustov« je delavstvu boj proti kapitalizmu postal zopet težavnejši. Zato se mora ta boj voditi silno previdno in premišljeno, ako se hoče doseči kake vspehe. Ker se pa to silno orožje delavstva večkrat rabi preveč lahkomišelnost je čisto naravno, da delavstvo iz štrajkovnega boja večkrat izhaja popolnoma ali vsaj deloma poraženo. In nedavna minolost nam podaja za to trditev mnogo žalostnih dokazov. Uprizorili so se že orjaški in majhni štrajki, ki so ponesrečili, omenimo naj le lanski velikanski štrajk, ki so ga uprizorili delavci v tovarnah železnin v Ameriki.

Oni, ki vodijo štrajke, morajo si torej biti popolnoma svesti svoje naloge, poznati vse okolščine in biti na jasnem v tem, koliko in na kak način se da to doseči? Od ponesrečenih štrajkov ne samo da imajo delavci materialno škodo, ker so za toliko in toliko dni zgubili zaslužek, marveč se tudi demoralizirajo in izgubljajo vero toliko v štrajke, kolikor v vso delavsko organizacijo in v zboljšanje delavskih razmer. Delavci, ki potrebujejo in želijo doseči zboljšanje svojih razmer, naj prej dobro pomislijo v koliko so njih želje splh izvedljive in naj skušajo potem upotrebiti vsa druga sredstva, predno se poslužijo najmočnejšega orožja, ki ga imajo na razpolago, namreč štrajka! In to sicer v prvi vrsti radi tega, ker to orožje, ki je naperjeno proti kapitalizmu, zadene njih same, ako ga rabijo nespretno in ob nepravem času.

Ako pa so delavci prišli do prepričanja, da jim ne ostane druge poti, nego da se poslužijo štrajka, potem pa morajo biti na to že vnaprej pripravljeni in primerno poskrbljeni z denarnimi sredstvi, brez katerih ni možno voditi nobenega boja, a najmanje štrajka.

Ta izvajanja iz »Sole« so se nam videla vredne, da jih posnamemo ravno sedaj, ko so ravno odgodki v najnovejših časih prinesli našim delavcem marsikako izkušnjo, ki jih vsooblija za resno razmišljanje o tem, kar piše »Sole«.

Spomenica tramvajskih uslužbencev.
Ko so tramvajski uslužbenci svojočasno zahtevali izboljšanje svojih razmer, obljubilo jim je vodstvo, da se meseca maja t. l. njih razmere uredi. Ta ureditev pa je bila proglašena še le 11. t. m. in so se izdale v glavnem sledeče določbe: Stalni uslužbenci se razdeli na 5 kategorij se sledečimi mesečnimi plačami: zavirači: kron 112, 106,40, 100,80, 95,20 in 90; sprevozniki pa kron 84, 78, 72, 66 in 60. Vsakih 5 let pridejo uslužbenci v naslednjo višjo kategorijo, iz vzemši slučaje, določene v službenem opravilniku. Pomožni uslužbenci se plačajo po dnevih in bodo dobivali zavirači 3 krone, sprevozniki pa 2 kroni dneve. Stalni uslužbenci imajo na mesec 3 dneve počitka. Vso uniformo dobivajo brezplačno, ako pa porabijo manje uniforme, kakor je določeno, dobijo mesto uniforme odškodnino v denarju. Razven teh so še nekatera druga določila manjše važnosti.

Tramvajski uslužbenci pa niso zadovoljni s temi določili in so predvčerajšnjim predložili vodstvu spomenico, v kateri zahtevajo, naj bi se vsi uslužbenci razdelili v samo štiri kategorije ter naj bi se v četrti vsprejeli tudi provizorični uslužbenci. Dalje zahtevajo uslužbenci, naj bi štiri kategorije dobivale sledeče mesečne plače: zavirači K 138, 132, 126, 108; sprevozniki pa K 108, 102, 96, 78 in slednjič pazniki na oglih in pazniki prog 102 kroni. Delavni čas naj bi bil nepretrgan in naj bi trajal v poletnem času 9 ur, v zimskem pa 8 ur! Mesto 3 zahtevajo 4 svobodne dneve v mesecu. Ako bi pa radi preobličili dela morali delati tudi ob dnevih, ki so jim določeni za počitek, dobivati bi morali za to dvojno plačo. Slednjič zahtevajo uslužbenci med drugim tudi, da se zopet vsprejmejo v službo delavci Anton Žagar, Peter Končina, Andrej Pestel in Iv. Stegel, ker so bili — kakor so vsi uslužbenci prepričani — neopravičeno odslovljeni. Slednjič zahtevajo da se uslužbencem za časa vojaških vaj da polovica plače.

Mi smo se svojimi simpatijami popolnoma na strani uslužbencev in to iz več tehničnih razlogov: radi težavnosti njih službe, spojene z veliko odgovornostjo; radi grozno naraščajoče draginje, in izlasti pa še zato, ker uslužbenci služijo družbi prelepe dobrote! Kdor more plačati, naj plača svoje ljudi. Če se dandanes delavsko gibanje obrača proti posamičnim podjetnikom med katerimi je tudi takih, ki sami, kakor se pravi, komaj dišejo, koliko bolj je tako gibanje opravičeno proti delniškim družbam, ki dele lepe dividende!

Izlet na Učko. Nekateri rodoljubi iz Trsta, Pulja, Pazina, Buzeta in Liburnije priredijo dne 6. julija t. l., t. j. prvo nedeljo meseca julija skupen izlet na Učko.

Program tega izleta je ta le:

Iz Trsta odhod dne 6. julija ob 7. uri 45 m. z vlakom postaje sv. Andreja; prihod v Lupoglavo ob 9. in pol. Na Lupoglavi skupna večerja v gostilni Ribaričevi. Odhod na Učko okoli 11. ure ter pridemo na vrh Učke okoli 4. ure v jutro. Od 4—6 ogledovanje. Ob 6. uri odhod (kdor bo hotel) v Opatijo, kamor pridemo okoli 9. ure. Od 9—11 ogledovanje Opatije, ob 11. odhod na Reko.

Z Reke bo izlet na bližnji Treat. Odhod z Reke ob 5. uri popoldne, prihod v Trst ob 9. uri zvečer. — Izletniki iz Pulja in Pazina pridejo v Lupoglavo ob 8. uri zvečer.

Voznina iz Trsta do Lupoglave stane 1 krono 79 stot., a z Reke v Trst 5 kron 41 stot. — Trošek za vožnino, jed in pijačo bo iznašal približno kron 16.

Kdor se želi udeležiti tega izleta, naj se prijavi pri g. Fr. Brnčiču v pisarni dra. Gregorina, kjer v dobri tudi pojasni.

Dražbe promičnin. V petek, dne 19. jun. ob 10. uri popoldne se bodo valed naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe promičnin: ulica Campanile 9, zrcala; ulica dell'Istria 2—4, konj in voz; Padriče 38, krava; ulica Carintia 5, hišna oprava; Vrdela 31, krava; trg St. Caterina 2, hišna oprava, obleka in perilo; ulica Barriera vecchia 18, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplo r ob 7. uri jutraj 17° 8 ob 2. uri popoldne 25° 0 C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 758,4 — Danes plima ob 6.36 predp. in ob 5.37 pop.; osaka ob 0.06 popoldne in ob — popoldne.

Društvene vesti.

Rojanska kmetijska podružnica sklicuje (ker je bilo na prvem običnem zboru 1. junija t. l. navzočih prepišlo članov) drugi obični zbor na nedeljo dne 22. junija t. l. ob 3½ uri popoldne v prostore konsumnega društva v Rojani. Cenjeni udje iz Barkovlj, z Grete in iz Rojana ste naprošeni, da pridete gotovo na ta obični zbor družbe, ki deluje le na vašo korist.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija so podarili, ker se niso mogli udeležiti veselice v Barkovljah: gg. V. Grebene 2 K, A. Grmek 40 st., F. Godina 40 st., Godina (škof) 40 st., A. Rebek 40 st., P. Rebek 40 st., S. Godina 1 K, ž. g. ž. F. S. 3 K, ž. g. k. A. F. 1 K, g. S. Hvala 1 K, ga. Gasperčič 1 K, g. ca Irma Gasperčič 1 K, g. ca V. Zupavčič 1 K. Iskrena hvala vsem!

Za moške podružnice družbe sv. Cirila in Metodija so nabrali na botrinjah Benedikta Godine-Bena pri sv. Mariji M. spodnji 6 K. Mesto venca prezgodaj umrlemu Albinu Sirca pri sv. Ani daroval I. P. 10 kron.

Odbor delavske konsumnega društva pri sv. Jakobu v Trstu uljudno vabi vse združnike na nadaljevanje letošnjega običnega zbora, ki se bo vršilo dne 29. t. m. ob 3. in pol uri popoldne v šolskem poslopju družbe sv. Cirila in Metodija. Na dnevnem redu bodo vse one točke, ki niso bile rešene na zadnjem zborovanju. Ob enem so naprošeni vsi oni p. n. združniki, kateri niso še prejeli računa in podpisali dotične pole, da se zgledajo prihodajo soboto ali nedeljo v društveni krmi. O d b o r.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Bralno društvo »Jubilej«** v Mavbinjah priredi veselico s plesom v nedeljo dne 22. t. m. v prostorih g. Ivana Teršona po sledečem vspejedu: 1. Pozdrav predsednika. 2. D. Jenko: »Naprej«, svira godba. 3. M. Koršič: »Naša pesem«, poje moški zbor. 4. H. Volarič: »Slovenski potpourri«, svira godba. 5. S. Gregorčič: »Dekletova molitev«, d. klamscija. 6. Sattner: »Sirota«, svira godba. 7. I. Virk: »Ponlad«, poje moški zbor. 8. »*«. »Vse časti je Avstrija polna«, svira godba. 9. H. Volarič: »Kviško bratje«, poje moški zbor. 10. Igra v enem dejanju »Gluh mora biti«. 11. »Svatbeni valček«, svira godba. 12. Šaljiv prizor. Po veselici bo ples, ki bo trajal do polnoči. Začetek plesa ob 1. uri pop. Začetek veselice ob 4. uri pop. Na veselici in plesu bo svirala domača vojaška veteranska godba. — Petje in godbo bo vodil g. Andrej Urdih. V slučaju slabega vremena se veselica odnese na nedoločen čas.

Na obilno udeležbo uljudno vabi o d b o r.

× **Razstava v Nabrežini.** Pišejo nam: Dne 1. t. m. bila je na tukajšnji obrtni šoli za klesarje razstava, katero je obiskalo več gospode iz Sežane, tukajšnje okolice in prav mnogo klesarskih gospodarjev in pomočnikov, kakor tudi drugega občinstva.

Razstavo je odprl g. župan. Govoril je potem g. c. kr. okrajni glavar ter izrazil svojo zadovoljnost na šolskem vapehu, zahvalivši učitelje za trud. Slišali smo potem poročilo o šolskem razvijanju. Na to je sledila za učečo se mladino imenitna točka: obdarovanje. Bilo je prav mnogo učencev obdarovanih z učili in denarjem (okoli 500 K). In to je popolnoma prav, ker so mnogi zelo, zelo revni. Pravijo, da bodo tudi v prihodnje dajali revnim učencem podpore. Prav je, da se revne v izobražbi podpira, ker s tem se tudi klesarstvo povzdiga. Po obdarovanju zaključili so vsi na poziv g. voditelja trikratni »živio« našemu cesarju.

Vsako, ki si je razstavo ogledal, izrazil se je prav pohvalno o razstavljenih izdelkih, ki so bili res natančno izvršeni. Našim ljudem, posebno Kraševcem, priporočamo, da se poprimajo te obrti ter se poslužujejo klesarske šole v Nabrežini.

× **Samomer.** Včeraj jutraj se je ustretil v Borštu v lastnem stanovanju 19-letni Ivan Gasperčič. Z čuvši strel so bližnji sta-

novalei prihiteli v sobo, kjer so našli Gasperčiča, ležečega na tleh, kateremu je tekla kri iz rane na glavi. Brzojavili so po zdravniško pomoč v Trst, a došli zdravnik je kmalu spoznal, da je pomoč nemogoča, ker je kroglica prodrla mladeniču lobanjo in se mu zarila v možgane. Kljub prizadevanju zdravnika je Gasperčič umrl ob ½ uri popoldne. Vzrok samomoru je bila baje nearečna ljubezen; po našem mnenju pa morda tudi dejstvo, da je Boršt tako blizu našega mesta, kjer so samomeri, žalibog, na dnevnem redu.

× **Zopet toča v podgrajski občini.** Pišejo nam: Komaj 8 dni je minolo, odkar je toča pobila vas pridelke v nekaterih vaseh na vzhodu in jugu Podgrada, in danes moramo javiti zopet enako žalostno novico! Včeraj, dne 17. t. m., okoli 4. ure popoldne je padla kakor oreh debela toča v severnem delu občine podgrajske in sicer v vaseh: Erjavče, Gaberk, Huje in Pregarije. Tu je toča povzročila ogromno škodo. Zemlja je bila tako nasuta s točo, da je od daleč izgledala kakor v zimskem času, kadar je po hribih zamelat sneg. Ubogi kmet kakor da se je vse zarotilo proti tebi!

Vesti iz Kranjske.

* **V začasni pokoj** je šel okrajni glavar v Radovljici Jakob Rubelli pl. Sturm fest.

* **Poštna vest.** Služba poštnega odpravnika v Prestraneku se je podelila poštnemu upravitelju g. Fr. Deklevi, v Jesenicah na Savi pa poštni upravitelji g. Hermini Zwira.

* **Nadomeščenje zamujenih šolskih dni.** V »Slovenca« čitamo: Z ozirom na to, da se mora zaradi nalezljivih bolezni čestokrat za več dni prenehati s poukom in da se valed tega ne more dosežati predpisane učenega smotra, je dež. šolski svet kranjski odredil, da se morajo zamujeni dnevi z ozirom na pičlo število šolskih dni v letu (200 pri celodnevem in 100 pri poldnevem pouku) nadomestiti o svobodnih četrtkih, kadar ni ponavljalne šole, in s prikrajšanjem počitnic. To se brez preoblaganja mladine zgodi tem laglje, ker ima več nego 70 odstotkov ljudskih šol poldnevni pouk.

Vesti iz Štajerske.

— **Kultura, ki — diši!** Tudi mi smo nedavno temu prinesli vest o — dišeči kulturi Nemcev v Maribergu, ki se tablo zdravnika Pikla pomazali s šloveškim blatom. Sedaj pa čitamo v »Slov. Narodu«:

Pred kratkim smo poročali, kako so mariberski turnarji pomazali tablo dr. Frana Pikla. Afera je sedaj stopila v nov stadij. Dr. Pikel je tablo s kraja suel z zida, a ker nima še druge, je v nedeljo pomazano tablo obesil na zid. Seveda je tabla tako interesantna, da je obudila veliko pozornosti, pri zmernih Nemcih in pri Slovencih nevoljo, pri nemških kričačih pa jezo in sram. Prišel je tudi okrajni sodnik Visconti mimo. Ta je takoj pogodil, da je tabla razobešena le zaradi demonstracije (!) in je tekla k žandarmeriji ter jej naročil, da mora tablo s silo spraviti k sodniji. Res! Prišla sta dva žandarja in občinski policaj in ti so siloma tablo odnesli. To se je zgodilo, ko so ravno ljudje prihajali iz cerkve. Niti proti hudodelcem se ne sme na tak brezobziren, brutalen način postopati, kakor se je tu zgodilo po naročilu g. Viscontija, kateremu bo prilika dana, da bode še dolgo časa premišljeval o svojem protizakonitem činu. Kar si naši nemški sodniki dovoljujejo, to že presega vse meje.

— **Slov. ferijalne akad. društvo »Bodčnost«** za ozemlje med Muro in Dravo vzhodno od Maribora, je slednjič vendar dovoljeno. Kakor znano, vlada ni hotela potrditi pravil, kakor so bila predložena prvokrat. Sedaj pa je potrdila spremenjena pravila. Predsednik pripravljalnemu odboru je med. g. Vekoslav Spindler, tajnik stud. ph. gosp. Vladimir Pušenjak.

Brzojavna poročila.

Obletnica smrti cesarja Maksimilijana. DUNAJ 19. (B.) Povodom obletnice smrti cesarja Maksimilijana je bila danes popoldne v kapucinski cerkvi maša za dušnico.

Dogodki v južni Afriki. PRETORIJA 18. (B.) Skupno število moštva, ki je položilo orožje, znaša sedaj 18.400 mošt.

LONDON 19. (B.) Minister za notranje stvari je rekel v nekem govoru, ki ga je imel v Crowdonu, da so dosedajni sovražniki pokazali tako občudovanja vredno mišljenje, da misli vlada v kratkem odpozvati velik odstotek čet.

Knez Ferdinand Bolgarski. KIJEV 19. (B.) Knez Ferdinand Bolgarski je obiskal včeraj mitropolita in si je ogledal potem samostan »Pečerskaja lavra« ter tabor pehotnih čet. Potem se je knez vozil po Dnjepru, obiskal več katedral in cerkev ter je zvečer odpotoval v Varšavo. Vožnja na avtomobilih med Parizom in Dunajem.

PARIZ 19. (B.) Odhajanje udeležnikov na vožnji z avtomobili med Parizom in Dunajem se je pričelo danes jutraj.

50.000 kron znaša glavni dobiček loterije gledaliških igralcev (glumačev). Opozorjamo svoje cenjene čitatelje, da se bo vršilo srečkanje nepreklicno dne 19. junija 1902 in vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljev v gotovini z 10% odbitkom.

Brezpogojno prvo mesto, bodisi kakor primesti zrnati kavi, bodisi kakor nadomestilu zanj gre dandanes Kathreinerjevi Kneippovi sladni kavi. To pa zato, ker ima poleg drugih prednosti samo ona vonj in okus zrnate kave, o čemer pričča mnogo izrecil prvih avtoritet. Slavni profesor pl. Pettenkofer se je izjavil: »Po svojem kavi podobnem okusu bitstveno praeza vse druge kave surogate.« Drugi pravijo: »Jako intenzivno ima vonj in okus žgane zrnate kave.« Njen vonj je poseben krepak, podoben kavi in čist.« V dokazni množini ima aromatske sestavine, kakršne ima tudi zrnata kava.« »Mnogokateri poizkusi so soglasno izpričali, da jo je moči označiti kakor izdelek, ki se zó bliža zrnati kavi.« »Po vsebini aromatskih snovi je Kathreinerjeva sladna kava v užitni vrednosti zelo podobna pravi kavi« itd. itd. Zato je umevno, da prihaja ta kava čimdalje bolj priljubljena in da jo že v obče rabijo in udomačujejo kakor tečno in zdravo rodbinsko kavo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

PRVA TOVARNA
za čopiče in ščetke
Santo d'Angeli

TRST. - Via S. Antonio - TRST
(nasproti Zennaro in Gentili).
Specialiteta čopičev za zidna dela nepresežne
trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za či-
ščenje parketov, metelj, metlice, ščetk od perja,
palic za iztolči prah.
Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov,
listnic, novčark, možniškov itd.
Vse po jako nizkih cenah.
V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA: ZALOGE:
Via Teza, Piazza Rosario št. 2
vogal (šolsko poslopje)
Via Limitana in Via Riborgo št. 21
Telefon št. 670.
Velik izbor tapetarij, srecal in slik. Iz-
vršnje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Ogne brez konkurence.
ILUSTRIRANI CRNIK ZASTONI IN FRANKO
Predmetni postavio se na parobrod
ali železnico franco.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marča 1874. otvara se ovim natječaj na mjesto prvog obćinskog liječnika u Pazinu.

Za ovo lječničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od 2000 K, i putni paušal godišnjih 400 K za polaziti jedanput na tjedan mjesta Lindar, Gračice i Pčin.

Tu plaću i paušal vući će liječnik iz obćinske blagajne u mjesečnim antecipatnim obrocima.

Liječnik će biti dužan liječiti besplatno siromašne obćinske bolesnike, i kano zdravstveni referent voditi obćinsko zdravstveno uređivanje.

Za pohode bolesnih siromaha izvan Pazina i za druga osobita obćinska poslanstva nadoknađivati će mu obćina putne troškove.

Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine, a za tim će ostajati valjana samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreće tri mjeseca naprijed.

Molbe obložene diplomom sveobćeg lječništva i svjedočbama dokazujućim poznavanje hrvatskoga (slovenskoga) i eventualno talijanskoga jezika, stališ, austrijsko državljanstvo i drugim eventualnim dokaznicama imaju biti podnešene podpisano do 10. jula 1902.

PAZIN 2. juna 1902.

Obć. glavar:

Dr. Kurelić.

Razglas!

Dne 24. juna, vdan sv. Ivana bode v Devinu starodavni in znameniti konjski trg. Županstvo Devin.

TOVARNA POHIŠTVA
IGNACIJ KRON
Dvorni založnik. Ustanovlj. 1848.
TRST
ul. Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.
Ulica Cassa di Risparmio
Ceniki, izvorni narisi, načrti za sobe
— na zahtevanje brezplačno. —

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v solih in buteljkah. Fine pakne in dezertne vina na d'belo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohištvo doneseno. —

Srečkanje
danes zvečer ob 8. uri
Loterija gledaliških igralcev
(glumačev)
1 glavni dobitnik po 50000 K
1 > > > 5000 >
1 > > > 3000 >
2 glavna dobitka > 2000 >
5 dobitkov > 1000 >
10 > > > 500 >
20 > > > 200 >
60 > > > 100 >
100 > > > 50 >
300 > > > 20 >
3500 > > > 10 >
Srečke po 1 krono
priporočajo:
Josip Belaffio, Mandl & Co., Ign. Neumann,
Mercurio Trieste, Morik Schiffmann, Josip Zoldan.
Vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljov s 10% odbitkom v gotovemu denarju.

Tehnični urad. Ustanovljeno 1877. Zaloga strojev in želez
SCHNABL & Co. - TRST
Via delle Poste vecchie (vokal Via Vienna).
Glavni zastop železja in tovarniških strojev.
Naprava obrtnih podjodb vsake vrste.
Instalacija strojev in parnih kotlov.
Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč.
Naprave električne luči. Napeljava električne moči. Vodne naprave itd.
Naprave za centralno kurjavo in ventilacije. Naprave kopališč, klosetov itd.
Zaloga cevij za vodo, plin in par.
Materijal za sta bišče.
Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle.
Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement
»Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.
In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.
Tvrdba je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav, med kojimi:
12 žag za obdelovanje lesa in pripravljane dog.
36 vodnih napeljav.
17 tiskarn in kamnotiskarn.
13 mehaničnih delavnic.
31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
12 sladničarn, pekarn, tovarna za biškot in konfete.
32 napeljav električne luči.
Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd.
Perilnice, Predilnice, Tovarne za parafin in cerezin, sardine,
Mline, Podjetja za napravljane soli, Tovarne za delati zamaške, Stiskalnice olja, Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode, Distilerije, Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.
V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva
Andrej Jug
TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST
priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno poltirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polni zadovoljnosti naročitelja.
Cene brez konkurence
Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolijs in na deželi v smislu gesla: Svoji k svojim!

Izza mnogo let
preskušeno domače zdravilo
Frana wilhelm
lekarnarja
c. in kr. dvornega zalagatelja
Neunkirchen, spodnje avstrijsko.
Fran Wilhelmov odvajajoči čaj
Zavitek K 2.— Poštni zavitek 15 zavitkov K 24.
Wilhelmov želiščni sok
1 stekl. K 2.50. Poštna pošiljatev 6 stekl. K 10.
C. in kr. priv.
Wilhelmova tekoča maža „Bassorin“
1 škatljica K 2. Poštna pošiljatev 15 kom. K 24.
Wilhelmov obliž
1 škatlja 30 stot. 1 ducat škatljic K 7.—
5 ducatov škatljic K 30.—
Poštno pošiljatev franko zaboj v vse avstro-ogorske postaje.
Vdohiva se v mnogih lekarnah v se irishormonalnih paketih, kjer jih pa nimajo pošiljajo.

Odlikovovan z dvema zlatimi in bronastimi kolajnam
Fran Hlavaty
ulica Giulia št. 1/A.
Obuvala po angleškem in francoskem vzorcu izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.
Popravljanje starega obuvala.

„Andemo de Franz“
krčma
v ulici Geppa št. 14.
Joči vina prve vrste:
Bela vipavaka liter po 36 kr.
Črna istraka „ 36 „
Istraki refolk „ 48 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr.
Črna istraka liter po 28 kr.
Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

OBUVALA.
— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, žensko in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno vsakovrstno obuvalo ter sprejema naročbe na debelo in drobno.
Lastnik: Peter Rehar.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN
iz lastnih kletij
in
ISTRSKI TERAN,
ki se toplo priporoča družinam, gosp. krčmarjem in restavratorem.
Simoon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

Jakob Kosmerlj
— TRST —
ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.
TRGOVINA
jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.
Izbior raznih vin in likerjev.
Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2 nasproti ženskem liceju.
Priporočam se p. n. obćinstvu in sem. najudanejši
Jakob Kosmerlj.
Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Obuvala!
Pri Pepetu Kraševcu
zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.
Poštne naročbe se izvrše takoj. Pošiljatev so poštne proste.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča
Josip Stantič čevlj. mojster.
Zalagatelj uradnikov in nslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloyd.

Naznanilo.
Se naznanja slavnemu obćinstvu, da se nahaja
Novo tržaško pogrebno podjetje
Alojzija Mozetič-a na lesnem trgu št. 4 (pred kavarno „Armonia“).
Svoji k svojim! «Novo pogrebno podjetje» je v narodnih rokah, zato se toplo priporočamo vsem našincem v mestu in v okolici. Isto se nahaja na lesnem trgu št. 5, na vogalu nasproti kavarne „Armonia“.

Prodajalnica izgotovljenih oblek
„Alla città di Trieste“
trvdke
EDVARD KALASCH
Via Torrente št. 34
nasproti gledališču „Armonia“
s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbior boljših in navadnih snovij.
VELIK IZBOR
izgotovljenih hlač za delavce
kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Velikanska množina pohištva
in
tapetarij
se nahaja za samo en mesec po priložnostnih cenah v krasni dvorani
„TERSCORE“
ulica Chiozza št. 5, I. nad.
Izdelki najboljših mizarjev.

Spoštovane slovenske gospodinje!
Zahtevajte pri svojih trgovcih
novi
Ciril-Metodijevo
cikorijo.